

De maçonnieke traditie en haar utopisch perspectief

Boek I De Blauwe Graden

door

Maarten Zweers

Toelichting door Maarten Zweers

We leven in een tijd van grote revolutionaire veranderingen. En die veranderingen zijn niet alleen sociaal-maatschappelijk, politiek, technisch en wetenschappelijk van aard, maar betreffen ook het innerlijke leven van de mens. De jonge mens staat ook innerlijk anders in het leven.

Als vrijmetselaar dringt bij ons dan de vraag op: Is onze maçonnieke ritus daar nog steeds op toegesneden? Zijn onze ritualen nog steeds actueel, zullen ze de nieuwe mens nog steeds kunnen inspireren op zijn levensweg?

Mijn antwoord is volstrekt ja, maar dan niet vanwege de redenen, die de meesten van mijn medebroeders huldigen.

Een mythische benadering – ‘in de mythe stappen’

In het dagelijkse leven en helemaal in onze tegenwoordig zo uiterst gecompliceerde mondiale maatschappij is het heel moeilijk om de hoofdlijn van het leven te traceren. Er is zoveel gaande in ons persoonlijke leven en in onze gehele maatschappij, dat het zicht op die hoofdlijn bijna altijd vertroebeld wordt door oneindig veel nevenzaken. We zien door de vele bomen het bos niet meer. Gewone geschiedkundige kennis kan ons hierbij niet meer voldoende inzicht aanreiken. We moeten daartoe ‘in de mythe stappen’, in het ‘echte’ verhaal, dat niet de fenomenen, maar het ‘mechanisme’ beschrijft, waar al die fenomenen uit voort komen. Mythen verklaren, waarom en hoe culturen elkaar opeenvolgen en hoe de mensheid zich ontwikkelt. Mythen verhalen van ‘het mechanisme’, waaruit alle concrete gebeurtenissen, die de ‘gewone’ geschiedenis vormen, voortkomen en verklaard kunnen worden.

In vroeger tijden, toen de culturen nog niet zo gecompliceerd waren als nu, was het verschil tussen de mythe en de concrete geschiedenis nog niet zo groot. De concrete gebeurtenissen waren bijna uitsluitend de fysieke vertaalslag van het ‘mechanisme’. De mythe en de concrete geschiedenis verschilden daarom destijds niet zo veel. Maar naarmate het maatschappelijke leven gecompliceerder werd en steeds meer nevenzaken het zicht op de hoofdlijn – op het ‘mechanisme’ – gingen ‘ vertroebelen’, leek de mythe voor de niet ingewijde in toenemende mate een niet realistisch verhaal. Maar het tegendeel is het geval.

Geheel in tegenstelling tot de in onze cultuur gangbare gedachte, dat mythen maar onrealistische verhalen zijn, wordt het traceren van de mythe in de zin van het ontdekken van het ‘echte’ verhaal, van het mechanisme, dat de vele gebeurtenissen in het wereldgebeuren in samenhang doet zien en verklaart, alleen maar belangrijker. Het ‘in de mythe stappen’ wordt, naarmate de samenleving en het wereldgebeuren gecompliceerder worden, de enige manier om nog door de bomen het bos te kunnen zien. Het vinden van die inzichten is niets anders dan inwijding en heeft alles te maken met wat wij het Geheim noemen.

Het wezen van inwijding

Inwijding betreft ten minste twee aspecten:

- a. Inzicht in universele, tijdloze kosmische wetten (in de uiterlijke en innerlijke wereld van de mens)
- b. Inzicht in de eigen cultuur als schakel in een keten van culturen. Het mythisch-historische verband verstaan, waar je eigen cultuur vandaan komt, welke hij nu is en waar hij in overgaat – in schalen van ten minste millennia.

Aan het onder (a) genoemde geven we redelijk wat aandacht, hoewel wat meer nauwkeurigheid in de duiding van diverse symbolen, zinsneden en handelingen uit onze ritus onze kijk op wereld en leven nog aanmerkelijk zou verrijken. Want de ritus van met name de Blauwe Graden is op enkele kleinigheden na fenomenaal in de exactheid, waarin alles is vorm gegeven en geformuleerd.

Maar het onder (b) genoemde mythisch-historische aspect laten we niet alleen geheel buiten beschouwing, in tegendeel, we gaan in de 3^e graad zelfs geheel voorbij aan het historische aspect van de mythe en we vernietigen de vele mythes in de Schotse Ritus volkomen door alle actualiseringen.

De Schotse Ritus is in feite alleen maar mythe en legende: Henoeh en de gouden driehoek, de Toren van Babylon, Mozes en de Joden in de Sinai-woestijn, de bouw van de tempels van Salomo en Zerubabel, de Hiram-mythe, de lijdensweg van Jezus, de lotgevallen van de christelijke ridderorden in de Middeleeuwen en de Apocalyps.

Het is nonsens te stellen, dat de mens altijd dezelfde is geweest. In tegendeel, de verschillen zijn heel groot. De mythe gaat juist over die grote verschillen. Alle hiervoor genoemde mythen – op de Apocalyps na – spelen zich in het verleden af en alles draait om inzicht te krijgen in de wijze, waarop de mens zich in de loop der tijden en culturen ontwikkelt. Als je die vertellingen, die zich in het verre verleden hebben afgespeeld, naar het heden vertaalt, ontstaat er in veel gevallen onzin. Maar veel erger is het, dat met al die actualiseringen het mythisch-historische gegeven vernietigd wordt, dat ons juist inzicht kan geven in het verleden. Dat inzicht in het verleden hebben we nodig om het heden te kunnen begrijpen. En alleen vanuit dat mythisch-historische verband tussen verleden en heden kunnen we ons zinvolle en realistische gedachten over de toekomst vormen. Als we iets nodig hebben in deze mondiaal en op alle levensfronten revolutionaire tijden, is het wel dat inzicht. Mythen zijn nooit in directe zin actueel, altijd in indirecte zin.

De Schotse Ritus

Een uniek mythisch document over de voorgeschiedenis en essentie van de cultuur van het Avondland Europa

Wie door al het gerommel met de ritualen van de Schotse Ritus gedurende twee eeuwen heen kijkt, krijgt een uniek mythisch document over de voorgeschiedenis en essentie van de cultuur van het Avondland Europa aangereikt. Daarvoor moet je je alleen niet door de volgorde, waarin de graden in de ontstaansgeschiedenis van dit gradenstelsel zijn geplaatst, en door de bestaande groepsindeling laten misleiden. En je moet uitgaan van de oorspronkelijke drie eerste graden van de Schotse Ritus zelf en niet van de wereldwijd algemeen aangenomen stelling, dat deze vervangen mogen worden door de huidige drie Blauwe Graden. Die inruil heeft ongetwijfeld plaats gevonden om competentie-conflicten tussen grootloges te voorkomen, maar heeft een rampzalig gevolg gehad voor de mythische samenhang in dit gradenstelsel.

Alles wat ons tegenwoordig enthousiast maakt voor de vrijmetselarij, ontbreekt in de oorspronkelijke eerste drie graden van de Schotse Ritus. Al die voor ons nu zo waardevolle elementen zijn er in de afgelopen eeuwen door het Humanisme, de Verlichting, de idealen van de Frans Revolutie en niet te vergeten door de ontdekking en erkenning van het onderbewustzijn en de wetenschap der psychologie aan toegevoegd. En als dat niet was gebeurd, was er nu geen vrijmetselarij meer geweest. Maar de eerste drie graden van de Schotse Ritus zijn een schakel in een geheel gradenstelsel en horen mythisch in een ver verleden thuis, vlak voor en na de moord op Hiram Abiff ten tijde van de bouw aan de tempel van Salomo ca. 1000 jaar voor Chr.. De Blauwe Graden passen niet in dat verband.

Maar als we van de drie oorspronkelijke eerste graden van de Schotse Ritus uitgaan, de bestuurlijke graden 20, 31, 32 en 33, die niet van de mythe verhalen, buiten beschouwing laten, dan beschrijft dit gradenstelsel de mythe van de Avondlandcultuur Europa in zijn voorgeschiedenis en essentie van grof gesteld 1500 v. Chr. tot 1500 n. Chr. Alleen de graden 17, 18 en 19 zijn visionair op de toekomst gericht.

Daarbij gaat het om niets minder dan om grofweg vijftien eeuwen voorbereiding op de christelijke boodschap en om een eerste verwerking daarvan gedurende eveneens vijftien eeuwen daarna.

Zeus als hemelse Stier ontvoert prinses Europa (Carracci)

Universele kosmische wetten logisch verklaard

Boek I begint met als enige uitgangspunt de dualiteitsgedachte, die ook de basis vormt van ons tableau. Die gedachte stelt, dat er naast de stoffelijke, fenomenale vormenwereld per definitie ook een niet-fenomenale, geestelijke wereld moet bestaan, dat deze tegendelen bij de gratie van elkaar bestaan en permanent met elkaar in wisselwerking verkeren.

Van daaruit zijn reeds vele basisgedachten en principes uit onze ritus logisch te verklaren. Daarmee wordt het bestaan onweerlegbaar van een bron voor de ideeënwereld, waar de Schepping de vormgeving van is, en die wij de naam Opperbouwmeester des Heelals hebben gegeven. Via enkele volstrekt logische gedachtenstapen wordt het vervolgens ook onweerlegbaar, dat alles in de kosmos trilling is, ‘ademt’, dat er sprake moet zijn van een voortstuwende wereldorde, waarbij zowel de ideeënwereld als de vormenwereld op iedere schaal van bestaan permanent in ontwikkeling verkeert. Dat geldt dus ook voor Moeder Aarde en de mens. Dan wordt ook duidelijk, dat de bewustzijnsontwikkeling van de mens verband houdt met de levensgang van Moeder Aarde en waarom onze werkplaats in het 2^e graads ritueel met Haar verbonden wordt gezien. Dan komen de subtiele, maar o zo belangrijke verschillen tussen onze grote symbolen Passer en Winkelhaak enerzijds en de Vlamme Ster anderzijds in zicht. Dan wordt het wezen en de noodzaak van lijden en liefde in het leven verklaarbaar. De mythe van de Vogel Phoenix blijkt dan als een wiskundige formule ons alle aspecten van revolutionaire veranderingen aan te reiken en waarschuwt voor de tragiek van de trouwe, maar naïeve traditie-bewaarders. (Een valkuil, die ons gapend wacht, als we niet snel ontwaken voor de realiteit van onze revolutionair veranderende wereld.) Dan blijkt, dat er naast het sinds anderhalve eeuw erkende ‘onder’-bewustzijn aan gene zijde van het dagbewustzijn logischerwijze ook een ‘boven’-bewustzijn moet zijn, een wereld, van waaruit ‘de Regie des levens’ wordt gevoerd en waardoor de Voorbereider, de Geleider, maar bovenal de Eerwaarde Meester in een veel diepere betekenis kunnen worden gezien. Dan wordt de tekst van de Eerwaarde Meester in de Broederketen duidelijk, komt de symboliek van de cirkel des Meesters in een groter symbolisch verband te staan. Enz., enz..

De grootse revolutie in de levensbeschouwing van de mens

Deze gehele gedachtenontwikkeling, waarin dus reeds vele maçonnieke thema's en symbolen ter sprake komen en een verklaring krijgen, mondt ten slotte uit in de constatering, dat de mens in deze millennia een immense omslag in zijn bewustzijnsontwikkeling doormaakt. Die omslag wordt in onze wereld volkomen miskend – als je er over begint kijkt iedereen je volkomen onbegrijpend aan, zo ze niet aan je realiteitszin twijfelen. Maar deze omslag is wel in heel veel opzichten bepalend en verklarend voor, wat er zich in de afgelopen eeuwen heeft voltrokken, voor wat zich nu in onze mondiale wereld afspeelt en voor de richting, waarin de menselijke samenleving zal gaan. Dat we hier bij de mythe der mensheid van onze millennia zijn aangekomen, moge duidelijk zijn. Die omslag houdt het volgende in:

De ‘uiterlijke’ belevingswereld tijdens de eerste helft van de bewustzijnsontwikkeling der mensheid

Eén van de belangrijkste verschillen in levenservaring tussen de mens in vroeger tijden en de hedendaagse mens ligt in het feit, dat de mens vroeger nauwelijks een innerlijke belevingswereld had, enkele hele hoge ingewijden daar gelaten. Alle ervaringen kwamen voor zijn beleving van buiten naar hem toe.

De hedendaagse mens is zo vertrouwd met het vermogen zich zowel met de buitenwereld in verbinding te kunnen stellen, als in zijn eigen innerlijke belevingswereld te kunnen afdalen, dat hij zich niet realiseert, dat dat niet altijd zo is geweest.

Gedurende de eerste helft van de bewustzijnsontwikkeling ervoer de mens alle impulsen, die hem beroerden, als van buiten komend. Hij ervoer zijn eigen wezen geplaatst in een wereld, die zich buiten hem bevindt. Zijn belevingswereld *was* de ‘buitenwereld’. De innerlijke belevingswereld had hij nog nauwelijks ontdekt. Alle voeding en lering kwam van buiten. Hij bezat wel een innerlijke *instinctieve* belevingswereld, maar nog niet het vermogen om in de eigen verbeelding echt *creatief* werkzaam te kunnen zijn. Al wat de mens overkwam – in goede of kwade zin – werd als van buiten het eigen wezen afkomstig ervaren. Het goddelijke, de krachten in de natuur, de krachten, die ons kunnen beroeren of treffen, alles kwam als van buiten op hem af. Daarom heeft hij ook altijd buiten zijn eigen wezen bestaande goden verantwoordelijk geacht niet alleen voor de schepping en voor de natuurkrachten, maar ook voor menselijke eigenschappen als deugden en ondeugden, wraakgevoelens en liefde, inspiratie, wijsheid en leugen. De voorchristelijke tragedieschrijver Aischylos laat zijn held Agamemnon nog met de wraakgodinnen buiten hem spreken, de god Amor overvalt de mens nog met zijn liefdespijlen, de godin Athene brengt hem de wijsheid en Hermes, Iris en de Muzen reiken hem als boden der goden inspiratie aan.

Amor

een wraakgeest

Hermes

De van ‘buiten’ op de mens afkomende goden en geesten

Dit verklaart ook, waarom alle helden vroeger letterlijk grote vechtersbazen waren. De strijd des levens kon vroeger ook alleen uiterlijk worden gestreden. Dit verklaart ook, waarom wraak – mits in verhouding tot het gepleegde vergrijp – vroeger een deugd was. Waar de mens nog niet door innerlijke wroeging tot inzicht kan komen, moet de vergelding van buiten komen. Orestes en Elektra waren nog helden, toen ze hun moeder doodden om hun vader te wreken. De wijze Salomo foltert en

doodt nog op voor ons gruwelijke wijze de ‘boze’ gezellen in de Schotse Ritus. Maar sinds enige eeuwen zijn wij in onze innerlijke belevingswereld aan het ontwaken en halen we ook daaruit in toenemende mate ‘voeding’ voor onze ontwikkeling.

Dit verklaart, waarom we steeds meer het fysieke vechten, folteren en wreken afwijzen. Dit verklaart, waarom we pas recentelijk het onderbewustzijn hebben ontdekt en erkent. Dit verklaart, waarom de mens steeds verder individualiseert, waarom hiërarchieën beginnen te verdwijnen. Dit verklaart, waarom de mens steeds meer zijn eigen religieuze beleving wil volgen en zich los maakt van de kerkelijke dogmatiek, waarom het streven naar democratie toeneemt, we voor het eerst in de geschiedenis spreken van de rechten van de mens en de mens bij de keuze van zijn levenspartner de innerlijke liefde wil volgen en niet de maatschappelijke norm of het belang van zijn land, stam of familie. Shakespeare’s gehele oeuvre gaat over deze omslag gedurende de Europese cultuur. In zijn klassieke werken en koningsdrama’s gaat het nog om grote ego’s en heel veel uiterlijk vechten, maar in zijn tragedies en vooral in zijn komedies, die hun basis in de Renaissance hebben, beschrijft hij hoe de mens over begint te stappen op de innerlijke strijd, de vele aspecten van de liefde in zijn eigen innerlijk begint te ontdekken en hoe in het ‘herderlijke’ onderbewuste de mens ook aan zijn ontwikkeling werkt.

Wat de innerlijke bron te bieden heeft

We staan er zelden bij stil, maar autoriteit, creativiteit, passie en gedrevenheid, wroeging, gewetensvol handelen, artistieke en medemenselijke beroering, mededogen, liefde, inspiratie, intuïtie, abstract denken enz. – het zijn allemaal vermogens, die alleen uit een innerlijke belevingswereld kunnen voortkomen. Vroeger moesten al die kwaliteiten van ‘buiten’ komen, van de religieuze dogma’s en wetten, de maatschappelijke normen en hiërarchie. Dat de westerse wereld zich in de afgelopen eeuwen in zo’n enorme versnelling is gaan ontwikkelen, waardoor nu in één decennium meer verandert dan vroeger in eeuwen, heeft alles te maken met het feit, dat de mens zijn innerlijke creatieve vermogens is begonnen aan te boren. Deze ontwikkeling is in de eerste vijf eeuwen v. Chr. begonnen, maar is pas in de Renaissance en met name door het Humanisme en de Verlichting in een stroomversnelling gekomen.

Makro- en micro-kosmos identiek

Utopisch gezien zal de mens uiteindelijk aan het ‘einde’ van zijn bewustzijnsontwikkeling al wat buiten hem te vinden is ook in spiegeling in zichzelf herkennen. De goddelijke, totale wereld buiten hem herkent hij dan ook in zichzelf. Op deze gedachte is de idee gebaseerd, dat uiteindelijk de grote macro-kosmos – zij het niet in zijn vormgeving, maar in de geest – identiek blijkt aan de innerlijke micro-kosmos. De geest van de goddelijke Vader leeft dan in zijn Zoon, in de meester des levens voort. Op deze gedachte is ook de maçonnieke gedachte gestoeld, dat de tempel, die we in de wereld te bouwen hebben, eveneens in onszelf moet groeien.

Het omslagpunt en de christelijke boodschap

Het omslagpunt valt samen met het ontwaken van het individu, dat zich gaat proberen te bevrijden van de machten van buiten, van de krachten, die hem bespelen. Hij maakt zich geleidelijk los van de vreeze voor een almachtige god en voor de duivel. Hij probeert met zijn wetenschappelijke ontdekkingen de natuurkrachten de baas te worden. En dat alles kan hij overeenkomstig de mate, waarin hij zijn eigen persoonlijke, innerlijke mogelijkheden gaat ontdekken.

Zo is de mens in de eerste helft van zijn bewustzijnsontwikkeling onvrij en machteloos tegenover de machten van het leven, die hij uitsluitend van buiten afkomstig ervaart. En zo maakt hij zich in de tweede helft steeds vrijer en machtiger door diezelfde machten geleidelijk in zichzelf te ontdekken en vanuit eigen kracht te hanteren. We zijn bij de ons zo bekende spreuken: *Op U komt het aan!* en *Ken U zelf!*

Dit omslagpunt heeft alles te maken met de essentie van de christelijke boodschap. Of Jezus werkelijk heeft bestaan, of we zijn naam vergeten en het woord christelijk blijven gebruiken, is in feite niet zo belangrijk. Als we de boodschap van de mythe maar niet vergeten, die de essentie van onze ritus vormt. De mythe van Jezus zet ons aan het goddelijke in onszelf te gaan zoeken. De liefde leert ons hoe de ander ook in onszelf leeft. De rationele en spirituele mens ontdekt hoe wijsheid en inspiratie eveneens in hemzelf te vinden zijn. De psychiatrie leert ons hoe wraakgevoelens, driften en allerlei andere krachten onderbewust in onszelf leven en ook door onszelf innerlijk geneutraliseerd kunnen worden. Waar de voorchristelijke mens een concrete tempel nodig had om het goddelijke in zijn nabijheid te voelen, zoekt de na-christelijke mens die verbinding in zichzelf. Als Jezus zich zelfs door zijn goddelijke Vader verlaten waant en zich dus geheel op zichzelf teruggeworpen voelt, wordt hij per definitie de volkomen soevereine ‘gezalfd’ koning in eigen wezen. (De woorden christos en messias betekenen beide ‘gezalfd’. En zalving was het kenmerk van ‘koninklijke’ soevereiniteit.) Dan sterft de oude mens en gebeurt er in de concrete tempel iets verbijsterends: de voorhang naar het Heilige der Heiligen scheurt, de ruimte, waarin het goddelijke vertoefde en alleen de hogepriester één maal per jaar mocht komen. Ineens mag en kan Jan Rap en zijn maat naar ‘binnen’ kijken. Voor de oude godsbeleving de grootst denkbare heiligschennis – tegelijk de bevrijdende opening naar de nieuwe godsbeleving. Vanaf dat moment gaat in mythische zin de Middenkamer van iedere mens open en moet iedere mens alles tot en met het goddelijke in zichzelf ontdekken. Dat vlak na deze boodschap de concrete tempel in 70 na Chr. werd verwoest en niet meer is herrezen, is dan ook vol mythische betekenis.

Daar in de tijd van Jezus de mensen nog nauwelijks een innerlijk beleving hadden en abstract konden denken, moest Jezus al wat hij in geestelijke zin te verkondigen had in vergelijkingen en in fysiek aangrijpende beelden vertalen. Zo ook zijn lijdensweg. De geestelijk vertaling daarvan vinden we ten dele ‘onderhuids’ in ons

huidige meester-ritueel en uitgebreid 'bovenhuids' in de 18^e of Rozenkruizersgraad terug.

Het voorhangsel in de tempel tussen het Heilige en het Heilge der Heiligen scheurt

De voorbereiding op de christelijke boodschap

Deze omslag in de belevingswereld van de mens is van zulk een revolutionaire aard, dat het eeuwen voorbereiding eiste en ook vele eeuwen om de essentie enigszins te laten doordringen. *De Schotse Ritus* is ten aanzien van die thematiek niets minder dan *een uniek mythisch document*. Uniek, omdat er – zo durf ik te beweren – geen alternatief bestaat. En als we ons daarbij realiseren om welk een immense thematiek het gaat, wordt het ontzag voor dit – helaas op vele manieren mishandelde – gradenstelsel alleen maar groter. (In het volgende zal blijken, dat de nummering der graden, die het gevolg is van de ontstaansgeschiedenis van dit gradenstelsel, niet overeenkomt met de mythisch-historische lijn. De laatste is natuurlijk van belang.)

❖ Volkomen aanvaarding van de fysiekmateriële wereld

De mens moet het aardse leven, waarin hij geheel op zichzelf komt te staan en wat voorwaardelijk is om tot die innerlijke belevingswereld te geraken, ten volle aanvaarden en daarin leren Koninklijke Kunst te beoefenen. (de graden 21 en 22)

❖ **Monotheïsme**

Om de christelijke boodschap te kunnen ontvangen en dus uiteindelijk al wat daarbuiten is ook verenigd in jezelf te kunnen vinden, moet je beginnen die eenheid te erkennen. Daar de voorchristelijke mens nog geen innerlijke beleving had, moest hij die eenheid eerst in de buitenwereld leren ervaren. Monotheïsme was dus een voorwaarde. Het Joodse volk was daartoe ‘uitverkoren’ en de daarbij behorende godheid was Jehova. (de graden 23 t/m 26) Dit is één van de redenen, waarom onze ritus zo met het Joodse volk verbonden is en mythisch gezien ook moet zijn.

❖ **Individualisering en een persoonlijke verbinding met God**

Bovendien waren individualisering, een toenemende persoonlijke verbinding met de enige god (het Drievoudig Verbond) en het komen tot een abstract godsbegrip (het verbod op iedere verbeelding van God) nodig. Talloze details over het Joodse geloof, waarvan er diverse in de ritus voorkomen, krijgen vanuit deze gedachtenwereld een logische verklaring.

❖ **Concretisering van het monotheïsme door de tempelbouw**

Om de verbinding met deze enige God zo intens mogelijk te kunnen beleven moest er een tempel worden gebouwd, een woonstee voor Jehova te midden van zijn volk. Daardoor zou de mens het verbond met God en diens nabijheid optimaal kunnen ervaren. (de graden 1 en 2, 6 t/m 8, 11 t/m 14, 15 en 16)

❖ **De teloorgang van de leiding en wijsheid der autocratische ingewijden**

De autocratische leiding der ingewijden moest verdwijnen, omdat het de verzelfstandiging van de mens tegenhield. Het is te vergelijken met de jonge mens, die – hoe liefdevol en wijs het ouderlijk huis ook moge zijn – eens op eigen benen moet gaan staan. Hiram Abiff wordt gedood, begraven (de graden 3, 4 en 5) en gewroken (de graden 9 en 10). Gewone, niet ingewijde mensen moeten nu zijn taken over nemen (de graden 6 t/m 8, 11 en 12).

❖ **Toenemende abstractie van Gods aanwezigheid in de tempel**

Vinden we in de 1^e tempel van Salomo weliswaar geen afgodsbeelden van Jehova, maar nog wel de concrete Arke des Verbonds en de Gouden Driehoek met het tetragram (de graden 13 en 14), in de 2^e tempel van Zerubabel zijn ook deze laatste concrete getuigenissen van Jehova verdwenen (de graden 15 en 16).

❖ **Absolute wereldlijke leiding gaat over in eerste vormen van democratie**

Werd de 1^e tempel nog gebouwd onder leiding van de absoluut regerende Salomo, de 2^e tempel wordt geleid door Zerubabel en zijn Raad, gekozen door het volk. (de graden 15 en 16)

Mohammed en de Islam – 2000 jaar later

Tegelijkertijd wordt ook veel verklaarbaar aangaande het ontstaan en de ontwikkeling van de Islam. Wat de Joden onder leiding van Mozes ca 15 eeuwen voor Chr. overkwam, vindt ca 2000 jaar later wederom plaats, waarbij door Mohammed veel van de elementen, die voorwaardelijk zijn om uiteindelijk in ons innerlijk te ontwaken, wederom worden geïntroduceerd bij een tweede grote groep wereldburgers. We hebben het hier over enorme levensprocessen. Wie kortzichtig tegen de huidige crisis in de Islamitische wereld aankijkt, zal het bovenstaande niet begrijpen, terwijl die crisis het juist bevestigt. In de Islamitische wereld wordt juist nu een immense inhaalslag gemaakt, opdat een groot deel van de wereldbevolking mee kan in de voortstuwende wereldorde.

De eerste ‘onmachtige’ verwerking van de christelijke boodschap

De essentie van de christelijke boodschap houdt een immense geestelijke revolutie in. Hij is dermate ingrijpend, dat het eeuwen duurde, voordat hij enigszins en dan nog maar bij enkelingen begon door te dringen. Zelfs nu 20 eeuwen later komt men in het beste geval niet veel verder dan de erkenning, dat alle mensen met elkaar in vrede op deze aarde moeten leren leven en dat alle mensen gelijkwaardig zijn. Maar de aansporing om de gezalfde koning, de Christus in onszelf te vinden is voor de meesten nog een volledig ongrijpbare gedachte, laat staan de beleving, omdat de innerlijke belevingswereld nog in zijn kinderschoenen staat. Maar die innerlijke ontwikkeling is wel voorwaardelijk om tot die vrede op aarde te komen. Dat er dus net als voor de voorbereiding vele eeuwen voor de verwerking nodig zijn, moge vanzelf spreken.

Net zoals de exploratie van de innerlijke wereld nog maar nauwelijks was begonnen, gold dat ook voor de uiterlijke wereld. De ontdekkingsreizigers hadden Moeder Aarde nog niet in haar totaliteit in kaart gebracht en de idee van een in harmonie levende mensheid op de gehele aarde was dus ook een nog onvoorstelbare gedachte voor de middeleeuwse mens.

We zien de middeleeuwse mens strijden voor het geloof, dat Jezus heeft gebracht. Hij doet dat echter op het niveau, dat hij destijds kon begrijpen. En dat is nog met de blik voornamelijk naar ‘buiten’ en nog niet naar ‘binnen’ gericht. Hij belijdt de nieuwe leer op een manier, waarin nog heel veel trekken van het oude voor-christelijke geloof terug te vinden zijn: afhankelijkheid en godvrezendheid jegens de oud-testamentische God en fysiek strijdend in de buitenwereld. Tot op de dag van vandaag is er steeds weer de neiging om op ‘ouderwetse’ wijze het goddelijke godvrezend, onderdanig en aanbiddeend buiten onszelf te zoeken en weinig in eigen wezen af te dalen. In feite is onze gehele christelijke cultuur nog doordrenkt van het aanbidden van de oud-testamentische God. En de mens Jezus wordt eveneens nog in afhankelijkheid aanbeden, terwijl zijn boodschap juist onafhankelijkheid predikt in *navolging* van hem. We moeten leren Jezus na te volgen. Het past ons hem

te eren en te prijzen, maar we moeten ophouden hem in afhankelijkheid te aanbidden.

In de katholieke kerk kwam daar de verering van Maria en vele andere heiligen nog bij. Dat God niet in een beeltenis aanbeden mocht worden, had men onthouden, maar dat ongemak werd ruimschoots gecompenseerd door alle beeltenissen van Jezus, Maria en andere heiligen.

De kruisvaarders streden nog steeds voor een concrete tempel in de concrete stad Jeruzalem. Men kon nog niet begrijpen, dat het niet meer moet gaan om een concreet godshuis op een concrete plaats op aarde, maar om *een geestelijke tempel in iedere mens* en tegelijkertijd complementair om *een geestelijke tempel, waarbij alle mensen en uiteindelijk al wat leeft in harmonie de bouwstenen vormen*. Ook die strijd om een concrete tempel, kerk of moskee vinden we tot op de dag van vandaag nog in onze wereld terug. De strijd om de Tempelberg tussen Joden en Moslims is daarvan een duidelijk voorbeeld.

Aan deze misvatting komt in mythische zin aan het einde van de Middeleeuwen een einde. In mythische zin geldt de ‘moord’ op de christelijke ridderorde der Tempeliers als de genadeslag voor deze geloofsbenadering. Met deze ‘moord’ eindigt dan ook veelzeggend in de 30^e graad het unieke mythische verhaal van de Schotse Ritus.

Net als de zondeval en de moord op Hiram Abiff wordt dit gebeuren vanuit het oude denken als een immense misdaad gezien, maar het is tegelijkertijd de opening naar het nieuwe. Dat de grote Regie des levens voor deze daden altijd ‘de grote schoften’ inzet doet aan het gestelde niets af. Waar orde heerst, heeft het kwaad ook zijn menselijk gezien vaak onbegrijpelijke en onverteerbare functie. (de graden 27 t/m 30 – christelijke ridderorden en middeleeuwse gnostiek en mystiek.)

Jacques de Molay, grootmeester van de Orde der Tempeliers op de brandstapel
Parijs – 18 maart 1314

De Blauwe Graden – de Westerse cultuur

Doorbraak naar de essentie van de christelijke boodschap

Gelijktijdig met de vergroting van de uiterlijke belevingswereld door de exploratie van andere continenten door de ontdekkingsreizigers, komt met de Renaissance ook de exploratie van de innerlijke wereld echt van de grond.

Op basis van de ‘kale’ drie eerste graden van de Schotse Ritus zijn in de afgelopen drie eeuwen de huidige Blauwe Graden ontstaan, waarin door toevoegingen vanuit achtereenvolgens het Humanisme, de Verlichting, de idealen van de Franse Revolutie, de wetenschap der psychologie en de erkenning van het onderbewustzijn sprake is van een eerste doorbraak naar de echte essentie van de christelijke boodschap. Het klinkt vreemd, maar de doorbraak naar de essentie van de christelijke boodschap is niet van de kerken gekomen, maar van deze stromingen, die zich dat zelf nauwelijks tot niet bewust zijn. Het Humanisme ging de individuele mens centraal stellen. De Verlichting zette hem aan zelf te gaan nadenken. De Franse Revolutie introduceerde de idealen van vrijheid, gelijkheid en broederschap. De psychiatrie en psychologie openden de weg naar het innerlijk van de mens nog verder.

Ook hier bewijst het verstaan van de mythe, van het ‘mechanisme’ zijn grote betekenis. De uiterlijke feiten maken deze verbanden immers vaak niet zichtbaar, kunnen ons zelfs op het verkeerde spoor zetten.

De graden 17, 18 en 19 van de Schotse Ritus

Alle drie de graden van de Blauwe Ritus eindigen in een utopisch perspectief. Dat doet de Schotse Ritus ook met de graden 18 en 19.

In de 18^e graad herbeleeft de kandidaat de lijdensweg van Jezus, maar dan niet meer in de fysieke vorm, die destijds de enige mogelijke was om de boodschap aan de toenmalige mens duidelijk te maken, maar in een geestelijke vorm.

De graden 17 en 19 zijn ontleend aan het laatste Bijbelboek de Apocalyps. In de 17^e graad wordt aangegeven, wat er met de mens gebeurt, als hij de christelijke boodschap niet oppakt. In de 19^e graad wat hem wacht, als hij dat wel doet.

De op het eerste gezicht vreemde volgorde is veelzeggend. Pas als we de waarschuwingen van de 17e graad tot ons bewustzijn hebben laten doordringen, zijn we rijp om de boodschap van de 18e graad serieus te nemen en tot ons te laten spreken. De 19e graad biedt ons het hemelse eindresultaat.

De totale maçonnieke traditie

Zo vormt de totale maçonnieke traditie één grote mythe.

De thematiek van de Schotse Ritus – exclusief de bestuurlijke graden en de graden 17, 18 en 19 – omvat dus voornoemde voorbereiding en eerste ‘onmachtige’ verwerking van de christelijke boodschap.

De Blauwe Graden sluiten daar in hun ontwikkeling van de laatste eeuwen naadloos op aan en bieden ons juist dat, wat de mens van heden voor zijn

ontwikkeling nodig heeft. Bovendien reiken ze ons het utopisch perspectief op verschillende wijzen *abstract* aan.

De Schotse Ritus met de actuele ‘herbeleving’ van de christelijke lijdensweg in de 18^e of Rozenkruisgraad en de visionaire Apocalyptische graden 17 en 19 reikt ons dat utopische perspectief op *mythische* wijze aan en voltooit daarmee het totale mythische gebeuren.

Voor- en achterhoede-culturen

De cultuur van het Avondland Europa vormt de ‘voorhoede’-cultuur in de tijd, waarin deze grote omwenteling in de belevingswereld van de mens plaats vindt. Daarom is de Schotse Ritus als de mythische vertelling van die omwenteling nauw verbonden met de cultuur van het Avondland.

Dat de grote kosmische wetten, die de verhaallijn van de mythen bepalen, voor iedere schaal gelden, moge duidelijk zijn. Net zoals dat enkele ‘uitverkoren’ Joodse volk als eerste dat ontving, wat later voor onze gehele Westerse cultuur bedoeld was om zijn weg te kunnen vervolgen, zo zal zich in de komende tijd op mondiale schaal de levenservaring van de cultuur van het Avondland Europa over de gehele wereld verstrooien en versmelten met wat elders in vroeger tijden is ontstaan en voortleeft.

De Europese cultuur is in de afgelopen millennia de voorhoede-cultuur geweest. Maar daar mag geen enkele pretentie aan ontleend worden. In oude tijden waren wij de achterhoede en waren er grote culturen elders. Bovendien geldt ook hier de kosmische wet, dat de tegendelen weliswaar verschillend, maar altijd gelijkwaardig zijn. De voorhoede in verval heeft de achterhoede in opkomst net zo nodig als andersom. Ook die notie kan ons helpen in deze wereld het juiste standpunt in te nemen.

Het Geheim der Vrijmetselarij

Orde betekent structuur en logica. De ritus – en met name die der Blauwe Graden – getuigt van die orde en reikt ons inzicht in vele kosmische wetten aan, waar deze wereld om schreeuwt. Maar in onze angst voor rationaliteit vluchten we in een hoofdzakelijk gevoelsmatige benadering van de ritus, niet beseffend, dat we alleen naar die kosmische wetten kunnen gaan leven, als we er ook ‘greep’ op hebben, als we ze ook rationeel be‘grijpen’. Gevoel en rede zijn eveneens gelijkwaardig en kunnen zich alleen door hun wisselwerking ontwikkelen. Geen kunstwerk kan van schoonheid getuigen, als het niet ook van orde getuigt. Geen uitvoerend kunstenaar kan u boeien als hij niet gevoel en rede optimaal en in wisselwerking inzet. Geen waarheid kan ons leven duurzaam richten, als we die waarheid niet voelen èn doorgronden.

We zeggen sinds enkele decennia – vanuit onze panische angst dogmatisch te zijn – dat vrijmetselarij een ‘methode’ is, terwijl onze ritus één groot samenhangend gedachtengoed is over de wereld, waarin we staan.

Velen zijn door onzuivere actualiseringen op het dwaalspoor gebracht, dat we het oude meester-woord moeten hervinden. Zeker, we moeten het oude meester-woord kennen, omdat we het veleden moeten kennen om het heden te verstaan. En je kunt het leren kennen, als je de mythe verstaat. Het oude meester-woord is dan ook alleen vanuit de hier beschreven mythe te hervinden. Maar het moet niet meer onze levens richten. Daartoe dient het nieuwe meester-woord.

Het Geheim der vrijmetselarij betreft (ten minste) de kosmische wetten, waaraan wereld en leven onderhevig zijn, èn de mythe van onze cultuur in verbinding met die culturen, die aan de onze vooraf gingen en die na ons komen. De mythe krijgt geen enkele aandacht en dat breekt ons in deze tijd van immense omwentelingen op. Onze ritus is zo oneindig rijk en we beperken ons maar al te vaak tot humanistische benaderingen. De wereld heeft veel meer nodig en veel van dat 'meer' ligt in onze ritus verborgen. We hebben uniek goud in handen en hebben als traditie-bewaarders de plicht dit goud levensvatbaar aan de nieuwe generaties door te geven. Ik hoop met mijn analyses daartoe een inspirerende bijdrage te hebben geleverd.

Maarten Zweers.

De maçonnieke traditie en haar utopisch perspectief

Boek I – De Blauwe Graden

Geschreven voor de meester-vrijmetselaar.

De Schotse Ritus komt hier in voor, voor zover noodzakelijk om de Blauwe Graden te kunnen duiden. 550 Bladzijden. Een CD met 18 muzikale fragmenten dient om de gedachtengang emotionele verdieping te geven.

Kosten € 30,- (€ 7,- verzendkosten)

Boek II – De Schotse Ritus

Geschreven voor de leden van de Schotse Ritus.

In dit boek worden alle graden afzonderlijk geanalyseerd behalve de bestuurlijke graden 20, 31, 32 en 33.

Kosten € 20,- (€ 7,- verzendkosten) (in het voorjaar van 2015 beschikbaar)

Orfeo's nieuwe Lied

Een wereldlijke publicatie met veel verborgen elementen uit de maçonnieke traditie.

In deze grote voordracht gaat het om de vraag, wat de kenmerken zullen zijn van de religiositeit, wetenschap, politiek, economie, sociale en maatschappelijke verhoudingen en de relatie tussen alle levensvormen in de nieuwe tijd.

Vanuit de mythe van voorafgaande culturen wordt een analyse gemaakt van het heden en worden er vervolgens extrapolierend gedachten ontwikkeld over de toekomst. De goede verstaander zal de maçonnieke traditie, zoals hiervoor

beschreven, op veel plaatsen herkennen. Moge deze voordracht een voorbeeld zijn, voor de wijze, waarop de maçonnieke traditie in alle openheid naar het Westen toe vertaald zou kunnen worden en een bron van levensinzicht is vanuit een ver verleden tot in een hoopvolle, visionaire toekomst.

40 Muzikale fragmenten dienen ter verdieping van de gedachtengang.

Deze voordracht met de 40 muzikale fragmenten is zowel op 16 CD's ingesproken als in boekvorm opgenomen. Boek en CD's zijn in een luxe cassette gebundeld.

Kosten € 70,- (€ 7,- verzendkosten)

Bestellingen bij Maarten Zweers

telefonisch: 0031(0)6-48790211

per e-mail: info@maartenzweers.nl

via de website www.maartenzweers.nl

Rek.nr.: NL93ABNA 045.88.46.619 t.n.v. M.E.B. Zweers